

poročam to visoki vladi, kar le najtopleje morem! Vlada si je postavila na svoj program, da hoče skrbeti za blagor kmetov. Dobro! Tukaj je takoj priložnost, da v dejanji pokaže, koliko ji je na tem resnice (prav dobro! na desni), kajti slobodna ženitev in današnja kmetijska revščina ste med seboj v jako tesni prvotni zvezi. (Poslanec Pernerstorfer: V posebnem oziru ne!)

Odkar se sme vsak ženiti, je po deželi od leta do leta manj pridnih in sposobnih poslov, kakoršnih bilo je nekdanj za majhen denar na izbero in kateri so svoje dni dostikrat vse svoje življenje pri enem in istem gospodarji ostali. Pravi hlapci in pridne dekle so po nekaterih krajih prav tako redki postali, kakor zlató in jih tudi za velik denar ni dobiti. Iz tega izvira pomanjkanje delavnih moči, da so poselska plačila vedno večja, in da so na ta način stroški obdelovanja zemlje vedno večji, dohodki pa prav zaradi tega manjši, če si pri večjih stroških tudi sicer enaki ostanejo.

Pa tudi še na drug način godí se po prosti ženitvi kmetijam velika škoda. Ne bom pravil, da navadno družine takih lahkomisljeno sklenjenih zakonov, ki niti najmanjše podlage za stalni zaslužek nimajo, prej ali pozneje občinam v nadlego pridejo, pač pa moram omeniti, da so na kmetih navadno taki zakonski ljudje, ki so se kar na roke oženili, največi komunisti, kar si jih le misliti morete. Po živež hodijo na njivo, katera jim je ravno bolj pri rokah, drva za kurjavo daje jim prvi gozd, kamor jim je najbliže, po mleko hodijo pa ponoči ali v hlev ali pa podnevu po pašnikih, kjer svojim lačnim otrokom skrivaj mleka namolzejo.

Tatvine na polji in po gozdih se od leta do leta grozno množé in prav stikoma z njimi je tudi od leta do leta več ljudi dvomljive vrednosti, ki napolnujejo vrste socijalistične armade, kajti stariši, ki se boré za živež svoje družine, pač ne morejo posebne pozornosti obračati na izgojo svojih otrok. Med tem, ko gredó sami po poštem in nepoštem zaslužku, so otroci brez vsacega varha doma, kateri tako brez strahú in brez pravosti vzrastejo. Taki otroci so veliko bolj pomilovanja vredni, kakor pa otroci tovarniških delavcev, katerim se posebno v novjšem času šole zidajo in za poduk skrbí. Le-ti otroci se med tem izgojajo, ko jim njihovi roditelji kruh služijo, gostaški pa ne!

Vlada se na vso moč upira anarhistom in socijalistom. Vse to je prav in hvalevredno. Toda vsaka sila ima več ali manj značaja, sovraštva na sebi (poslanec Pernerstorfer: Več! — Veselost na levi), in če se že moramo sile poslužiti, je sila, s katero se bomo nadaljših zlegov obvarovali, še med vsemi drugimi najboljša. Taka sila bila bi ob enem koristna, ker bi ovirala razširjanje socijalizma s tem, da bi nemaniči ne smeli več slobodno se ženiti (Pernerstorfer: jaz tega ne verujem!), in vse druge postave, s katerimi se mislite proti socijalistom zabraniti, spoznali bode prejšnji ali kasneje za nedostatne in nekoristne, če ne bomo postavno za to skrbeli, da si ne bomo socijalistov izgojevali in redili. Zato priporočam visoki vladi konečno še enkrat, da naj prav temeljito prevdari postavno za omejitev slobodnih ženitev, da naj se sklepanju takih postav nikar več ne upira, pač pa naj vse dotične deželne zbornice po možnosti podpira, kedar in kjer želé take prekoristne postave sklepeti. (Dobro! na desni.)

Govor gosp. poslanca dr. Poklukarja

v državnem zboru dne 13. maja 1886 o odpisovanju zemljišnega davka.

Kot generalnemu govorniku za vdeležitev nadrobne razprave v tem predlogu mi je v prvi vrsti dolžnost, pojasniti postavni temelj predloga, katerega bomo obravnavali, potem mi je pa tudi dolžnost, pobijati vse tiste ugovore proti predlogu, kateri bi se mi neutemeljeni dozdevali. Sploh lahko rečem, da me je jako razveselilo videti, da so se tudi tukaj, kakor v davčnem odseku razprave o tem predmetu vršile, kolikor je bilo moč objektivno in brez ozira na politično stališče raznih članov te visoke zbornice in pa davkovskega odbora. Kar se je razpravljalo, razpravljalo se je stvarno ter se je vse na stvarne razloge opiralo. Tudi je bilo povsod videti jako veliko zanimanje za kmetijstvo. Lahko zagotovim visoko zbornico, da, kakor smo danes tukaj čuli tople besede, smo prav take poslušali v davčnem odseku. Dalje Vas tudi lahko zagotovim, da smo se za razne predloge, s katerimi se namerava vladni predlog kmetu na korist zboljšati, tudi že v davčnem odseku poganjali.

Pri točkah, kjer smo se po stvarnem utemeljevanju ugovorov o čem boljšem prepričali, ali kjer smo se ozirali na finančno stran, ki jo je povdarjal vladni zastopnik, smo opustili nasveta iz začetka na korist kmetijstva stavljenega.

Da bodo pa naši poljedelci zvedeli, na kaki podlagi da je osnovana ta postava, zdi se mi potrebno nekoliko nazaj seči na postavno o vrejevanju zemljišnega davka.

Moj gospod predgovornik pečal se je posebno s tem, kako bi dokazal na podlagi postavnih določil, da imajo kmetje v takih slučajih pravico na odpis davka, kakor so navedeni v točki 4 prvega §. Oziral se bodem na postavne določbe, ki so se o tem oziru navajale in jaz mislim, da so vsaj dotične komisije imele pravico na podlagi postave pri ocenjevanju ozirati se na obilne škode, o katerih je tukaj govorjenje. Navesti hočem najpoprej §. 5. postave od leta 1869., v katerem se nahaja določba, kaj da je prav za prav čisti dohodek (bere):

„Za čisti dohodek smatra se vse, kar ostane po odšteti stroškov za obdelovanje in za spravljane pridelkov, ako je tak dohodek na dotičnih zemljiščih stanovit (nachhaltig).“

Ako spravimo besedo „stanovit“ z drugimi določbami v zvezo, posebno z onimi §§. 19, 22 do 24 in 29, razvidimo že samo iz te besede, da so se pri določevanju čistega dobička lahko že ozirali na vse tiste nezgode, ki so določene v §. 1., alineje 4, kar ravno ni mogoče govoriti o povprečnem čistem dobičku več let, ako se ne oziramo ob enem na vsakojake nezgode, ako se postavim ne oziramo na škodo, ki jo napravijo miši ali slana, posebno ondi, kjer se to večkrat ponavlja.

Prav tako se to dá dokazati še prav posebno iz onih določil §. 29., o katerih je govorjenje o čistem dohodku pri vinogradih. Prosim, da bi si posebno to točko prav dobro zapomnili in prevdarili, ali bi se res dalo opravičiti, da bi bile komisije na podlagi postave pri vinogradih strogeje postopale, kakor pri družih kulturnih vrstah, določevajoč čisti dohodek. In prav tukaj bere se od besede do besede (bere):

„Pri določevanju tarifnih nastavkov za vinograde vzame naj se za podlago naravni poprečni dohodek, kakor se je pokazal po oceni poslednjih 15 let; pri tem se je pa ozirati na to, kako da se vrsté dobre, srednje in slabe letine, kakor tudi na tista leta, v katerih se nič ne pridelava.“

Če je komisija pri vinogradih imela postavno pravico, ozirati se na slabe letine, ozirala se je lahko izvestno tudi na one navadne vremenske nezgode, katere so se v teku petnajstih let po nekaterih krajih redno ponavljale.

Predržno bi bilo, ako bi si usojal preiskovati, ali se je to tudi res zgodilo ali ne, ali se je komisija na te nezgode tudi res povsod in zadosti ozirala ali ne. Krivico bi dalje delal s takim preiskavanjem nekaterim poljedelcem, zato pa rajši opuščam tako trditev.

Pač pa bo to lahko dokazal gospod sporočevalec ali pa gospod vladni zastopnik.

Opozoril bi Vas rad tudi še na druge okoliščine. Tako na pr. je za določevanje tržnih cen izrečno zopet v postavi določeno, da se taiste preračunajo povprečno na 15 let in da naj se tistih 5 let izloči, kedar so bile tržne cene najvišje; to Vam je zopet postavna določba, ki se je z zmernimi povprečnimi tržnimi cenami pred vsem drugim ozirala na koristi poljedelca. Tudi na druge pripomočke postavno utemeljene, namreč na račune graščinskih oskrbništev, Vas lahko opozarjam. Ondi se dá čisti dohodek od vsacega predmeta s številkami dokazati, kajti kar je bilo ondi čistega dobička, postavilo se je v račun. Tudi na to se smem sklicavati, da so bili ti pripomočki dovoljeni in da so se komisije na-nje sklicavati smele. Iz tega sklepam, da so se komisije uže na vse to prej ko ne ozirale, kar deloma §. 1. v alineji 4 kot pogoj za odpis davka določa.

S temi razlogi ugovarjajoč nazorom gospoda predgovornika in družega govornika iz leve strani te visoke zbornice, usojam si še nekaj navesti. Poljske miši, na pr. nikakor niso nova prikazen. Ponavlja se uže več nego 20 let. Miši je bilo tudi v prejšnjih letih na ogromno in jaz mislim, da kjer so jim škodo delale, se je taka škoda v preteklih petnajstih letih uže vpisala in odračunila.

Da je slana uže starodavno zló, katerega skoraj povsod poznajo, da je kmetijstvu nevarno in škodljivo, dokazujejo nam uže tisti trije ledenjaki, ki si jih je narod v prvi polovici meseca maja v pratiko postavil, kjer se nahajajo uže toliko časa, od kar se pratike delajo.

Če tudi ne morem priznati, da bi vrejevalne komisije ne bile imele pravice pri vrejevanji zemljiškega davka na vse to ozirati se, vendar s tem nikakor nočem trditi, kakor da bi se bili v davčnem odseku tem milejim nazorom upirali in da bi načelo teoretično ne bilo popolnoma pravo, da bi bil čisti dohodek — to se vé, da se tukaj ne gré ozirati na poprečni dohodek dobrih in slabih letin, temveč na dejanski čisti dohodek — da bi bil toraj čisti dohodek v resnici temeljna podlaga zemljiškemu davku. Če bi hotel tako postaviti delati na kmetijskem stališči, bi izvestno ne bil samo s tem zadovoljen, da bi le pri parceli ostal in tiste smatral za predmet zemljiškega davka, temveč bi segel po dejanskem čistem dohodku. Dokazalo bi se takoj, da bi bil na priliko pri tem ali onem predmetu, kjer je četrt navadnega pridelka vničena, čisti dohodek uže jako pičel. Komur je vničena polovica pridelka, ondi uže smete verjeti, da ni prav nič čistega dohodka.

Če bi hoteli to vprašanje edino le iz poljedelskega stališča rešiti, morali bi si za podlago vzeti sledeči temelj in rekli bi: Ako je vničena četrt pridelka, morala bi se odpisati vsaj polovica davka; kjer bi bila pa polovica pridelka vničena, ondi bi se moral pa uže ves davek odpisati. Tako postopanje bi bilo pa silno enostransko.

Ako se pa uže pečamo z vprašanjem za kmete tako silno imenitnim, katerega povsod soglasno zahtevajo, mislim, da si moramo določiti za nj podobo, ki bi jo po

sklepnem postopanju na postavnem potu dosegli, in katera bi ob enem davkoplačevalcem ugajala.

Če se postavimo na to stališče, ne smemo tudi drugega prezreti, kar je s tem vprašanjem v zvezi. Glavna točka, za katero se pulimo, je alineja 4 §. 1. in v prvi vrsti se gre za to, ali imajo škode v imenovani alineji naštetje pravico do odpisavanja davka, kedar nastanejo ali ne. Drugo vprašanje je pa: ali se nam je ob enem ozirati na revščino posestnikovo, ako alineja 4 ostane.

(Dalje prihodnjič)

Naši dopisi.

Dobrova 25. maja. (Krasen dan.) Mesec maj je uže sam na sebi najlepši mesec v letu. V tem mesecu obleče se vsa narava v krasno obleko cvetja; ptički pevci sosebno v tem mesecu najmileje prepevajo svoje pesmice.

Tudi narodna društva si v tem mesecu kaj rada zberajo mične kraje v mili domovini za svoje majeve izlete.

Tak prelep majev praznik obhajala je dné 23. t. m. (preteklo nedeljo) Ljubljanska čitalnica s svojimi slavčeki in slavkinjami tukaj na lepi Dobrovi. Zjutraj kmalu po 8. uri pripeljalo bilo se je le sem okolo 50 pevcev in pevkinj, na čelu jim vrli predsednik dr. vitez Bleiweis in pevovodja Valenta. Tem pridružilo se je še brez števila druge narodne družbe iz bele Lubljanke.

Ob 10. uri potem bila je v domači farni cerkvi sv. maša,

Vrli slavčeki in slavkinje peli so pri sv. opravilu mašo „K tebi srce povzdignimo“ (moški zbor); pri darovanji pele so pa mile slavkinje pesem: „Mariji“ (ženski sopran solo — zbor); po povzdigovanji nadaljeval se je v moškem zboru zopet dotični odstavek maše, a za sklep krasni „Gospodov dan“ v D-molu (tudi moški zbor). Vsi so krasni glasbeni proizvodi vrlega strokovnjaka na glasbenem polju, A. Nedveda. V resnici: delo mojstra hvali. Petje bilo je pod vodstvom gosp. pevovodje mojstersko; oba zbora izvršila sta svojo nalogo z nedosegljivo natančnostjo in točnostjo. Tako krasnega petja, kot je bilo v nedeljo tukaj na Dobrovi, reči moram odkritosrčno, da še v svojem življenji nikdar, nikoli in nikjer v cerkvi slišal nisem.

Drugi del majevega praznika vršil se je na prijazni „Šujci“ pri Dolinarju pod milim nebom. Temu delu bilo je tudi nebo milo, ker bil je najlepši mirni jasno-solnčni dan. Na prijaznem vrtu pod sadnim drevjem zabavalo se je društvo z drugim brezbrojnim občinstvom vred do poznega večera; vrstile so se primerne napitnice druga za drugo, pogovarjalo se zaupljivo in po bratovsko, sledili so moški, ženski in mešani zbori narodnih pesmi krasno izpeljevani po čitalničnih slavčkih in slavkinjah ter med presledki so pa tudi topiči veličastno doneli. Počastili bili so to narodno veselico tudi p. n. gg. dr. Poklukar z gospo soprogo, župnik Babnik in kaplan Laznik. V resnici: tako veselega in krasnega dneva naša lepa Dobrova ni gotovo še kmalu dočakala, ko preteklo nedeljo. — Slava toraj vsim, kateri so nas bili s svojo nazočnostjo počastili! Ostanejo nam vedno v nepozabljivem spominu!

Iz Ljubljane. — Občni zbor c. kr. kmetijske družbe vršil se je danes pod vodstvom podpredsednika gospoda Jos. Fr. Seuniga, v navzočnosti gospoda deželnega predsednika barona Winklerja in poročevalca c. kr. deželne vlade, gosp. svetovalca A. Globočnika, gospoda deželnega glavarja grofa Thurna in nad 50 odbornikov.

Prva, druga in tretja točka dnevnega reda sprejele so se brez ugovora. Pri prvi točki spominjal se je g.

nagovoril je general Janski navzoče častnike tako: Gospoda moja! Kdor samega sebe spoštuje, ta časti tudi preteklost in slavo svojih prednikov. V ta namen stojimo danes pri grobih enega ženijskega generala in nekaterih ženijskih častnikov, katerih imena so zvezana s slavnim vojnim činom te vrste orožja in s slavepolnim spominom c. kr. vojne. Čast njihovemu spominu! Mir njihovemu prahu! Potem položili so vence na grobe in so se mirno razšli in pred pokopališčem poslovil se je general Janski od obeh poveljnikov batalijonov z besedami, „da uvideva v pripravljenosti, s katero se je sprejela po njem sprožena misel, nov dokaz uže zdavnej mu znanega izvrstnega duha častništva ženijskih batalijonov in da se jim za to zahvaljuje.“

Med to dogodbo, ki je trajala samo nekaj minut, se ni ne zapazilo, da bi se bilo kaj ljudstva nabralo, in ne da bi se bila budila javna pozornost.

To je uradno poročilo one dogodbe, katera je povzročila v Budim-Peštu večdnevne poulične izgrede, pri katerih so se generalu Janskemu pobila okna, pri katerih se je skrunil Hencijev spominek na trgu budimskem in so se skrunili tudi grobi na pokopališčih.

Vsled te dogodbe stavili ste se v ogerskem zboru dve interpelaciji s povsem popačeno pripovedbo one dogodbe in na ti interpelaciji minister Koloman Tisza ni vedel odgovoriti družega, kot to, da je imenoval čin generala Janskija izzivanje ogerskega ljudstva, in je trdil, da kaj tacega ne bo dopustil, da bi se vojniki utikali v politiko trdeč, da je s tem v soglasji z višjimi in najvišjimi krogi.

Tak odgovor, celó brez vsake graje zoper poulične izgrede in zoper skrunenje spominkov bil je prehud udarec vsem avstrijskim, izrekoma vojaškim krogom.

In na ta udarec odgovoril je najprej sedaj v Bosni potujoč nadvojvoda Albrecht z napitnico, katere huda ojstrina je letela na šovinistično početje Tiszovo. To je bil odgovor najvišjega vojaškega poveljnika za cesarjem, odgovor najbolj zaslužnega našega vojskovodje.

Drug odgovor prejel je Tisza od bivšega ministra grofa Egberta Belcredija povodom razprave domobranske postave v gosposki zbornici dné 28. maja.

Konec dotičnega govora Belcredijevega se glasi: „Naše prebivalstvo, gospoda moja, dalo je toliko dokazov požrtovalnosti pri vojnih nevarnostih, da sem prepričan, da je je treba prepustiti lastnim nagibom, in prišlo bo k pravemu, domoljubnemu razumljenju te postave. Dika te visoke zbornice, dika vsakega avstrijskega domoljuba je, visoko ceniti vojno, kot trdujavo zoper vnanje sovražnike in kot dragoceno gojišče živega državnega čutstva. (Pohvala!) Dika te visoke zbornice in kinč vsakega avstrijskega domoljuba pa je tudi, nikdar ne pozabiti, da je duh, kateri navdaja to veliko vojno telo, duh skupne časti, duh skupne dolžnosti in zvestobe proti cesarju, da je ta duh, ki trdnjavi daja vrednost in državnemu čutstvu svojo plodivno moč, in ta duh je, ki se najžlahneje izraža v zvestem, blagočutnem spominu na požrtovalno smrt junakov. (Burno odobravanje in ploskanje z rokami.)

To so trdne vezi, katere skupaj drže ono mogočno skladbo in rekel bi z znanim državnikom: „Več kot hudodelstvo je, — je napaka, majati te vezi.“ (Dobro! dobro!)

Vsi darovi postav in proračuna za vojno privoljeni so brez koristi, so čista potrata, ako se ne varuje, da se vojaški duh ne omaje, temveč varovati in gojiti se mora z rahločutostjo pravega domoljubja.

Gosposka zbornica sprejela je to izjavo Belcredijevo z izredno gromovito pohvalo in krog govornika napravila se je prava gnječa, tovarišev od vseh strani, ki so mu prišli čestitat po končanem govoru.

Da sta nadvojvoda Albrecht in grof Belcredi s svojima govoroma prav črno piko zadela, kaže srd in strup, katerega bljujejo Tiszova glasila izrekoma „Pester Lloyd“ od zadnje nedelje, ki je skoraj besen in slep od jeze.

Govor gosp. poslanca dr. Poklukarja

v državnem zboru dné 13. maja 1886 o odpisovanju zemljišnega davka.

(Dalje.)

V davkovskem odseku se ni nikak tak predlog stavil, da bi se škode v alineji 4 naštete sprejele v alinejo 1, pač pa se je predlagalo, da naj bi določba o osebni revščini posestnika odpadla, in to je bila, lahko rečem, edina točka, v kateri se v davkarskem odseku niso vjemali. Vse druge točke sprejele so se skoraj soglasno, kakor se bodo visoki zbornici predložile. Zato se moramo pa posebno z alinejo 4 prvega paragrafa nekoliko bolj pečati. Tukaj je treba v prvi vrsti pomisliti, ali imamo vzrok po dosedanjih skušnjah do vlade nezaupljivi biti v slučajih, kjer je bilo le od nje odvisno odpis davka dovoliti ali pa ne.

Izkaz, katerega je gosp. predgovornik deloma omenjal, je v tem smislu jako zanimiv, in drugi gosp. predgovornik je pa kar naravnost rekel, da naj bi se iz tega izkaza objavile podrobnosti. Ne smatram tolikanj za svojo dolžnost, da bi posamičnim gospodom, kateri bi se bili lahko sami o teh podrobnostih prepričali, tukaj taiste na novo razkladal, pač pa bodem to storil zaradi tega, da se bodo posestniki sami lahko prepričali, ali vlada na podlagi njenega dosedanjega postopanja pri odpisovanju davka po nezgodah, kakor so tiste po raznih naslovih naštete, še zasluži zaupanje tudi v bodočnosti ali ne. Izkaz ima na eni strani odpisane davke, sestavljene v skupine po raznih deželah za 11letno dōbo od 1874. do 1884. l. izvzemši Tirole in Predarelsko, o katerih ima izkaz podatke le iz poslednjih štirih let.

Podrobnosti so pa te-le:

Vsega skupaj odpisalo se je v tej dōbi 43.824 občinam davka: V Dolenji Avstriji 2450 občinam, v Gorenji Avstriji 363, na Solnograškem 257, na Štajarskem 8236, na Koroškem 959, na Kranjskem 1550, na Primorji 2762, v Dalmaciji 895, na Českem 8493, na Moravskem 3403, v Šleziji 714, v Galiciji 13.012, v Bukovini 232, in na Tirolih in Predarelskem 413 občinam, na kateri pokrajini se je pa, kakor sem uže poprej omenil, le poslednje štiri leta ozir jemal.

Škode na ognji so malostne. V večji svoti ustavljene so v Galiciji s 73.824 gold. Vsega skupaj je pa 74.986 gold. na ta račun odpisanih davkov.

Oddelki, kjer je vknjižena škoda, ki so jo napravili razni žužki, tudi niso posebno obširni, kajti za vse dežele skupaj ne znašajo več, kakor 50.795 gold. Nekaterih pokrajin ondi niti ni ne, iz česar sklepam, da niso v tem smislu nikake škode imele. Kar se pa tiče posebno onega slučaja v alineji 4 §. 1. opisanega, ima na svoj račun sledeče odpise davkov skupaj za slano, sušo in druge škode na pridelkih. V tej dobi spada na Dolenjo Avstrijo z 816.021 gold., na Gorenjo Avstrijo nič, na Solnograd 42, na Štajersko 152.127, na Koroško nič, na Kranjsko 17.096 gold., na Primorje 35.246 gold., na

Dalmacijo 14.240 gold., kjer se je bilo ozirati tudi na trtno bolezen; na Česko 164.917 gold., na Moravo 79.097 gold. in na Predarelsko 64 gold. Šlezija, Galicija in Bukovina niso nič dobile. Skupaj se je toraj v tej dobi odpisalo davka zaradi poškodovanih pridelkov: Dolenji Avstriji 816.021 gold., Gorenji Avstriji 65.201 gold., Solnogradu 16.730 gold., Štajarju 781.839 gold., Koroški 98.086 gold., Kranjski 217.073 gold., Primorju 629.893 gold., Dalmaciji 158.741 gold., Česki 1.977.811 gold., Moravi 829.830 gold., Šleziji 112.587 gold., Galiciji 828.190 gold., Bukovini 420.303 gold., Tirolski in Predarelski za poslednja 4 leta 43.176 gold. Skupna svota odpisanih davkov v tej dobi pa znaša 6 milijonov in 599.431 gold.

Tù imam še drugo sostavo po letih. Gospod poslanec Siegl je sicer rekel, da se v tem smislu v dobi Auerspergovega ministerstva ni nič manj zgodilo, kakor druga leta, kar pa sicer nikakor ne more merodajno biti, češ, da bi po tem sodili blagohotnost tedanje vlade, kajti v tem oziru odločuje edino le škoda sama. Toda naj uže bo temu kakor rado, reči moram, da so izkazi za leti 1877. in 1878. najmanjši, kar si jin sploh misliti morete. Tedaj je bilo odpuščenega davka v letu 1874. 689.633 gold., 1875. leta 757.686 gold., 1876. leta 713.214 gold., 1877. leta pa veliko manj, namreč le 399.318 gold., 1878. leta celó le 227.347 gold. Od tedaj so pa svote odpisanih davkov zopet večje in znaša tista leta 1879. uže 561.180 gold., 1880. leta 687.650 gold., 1881. leta 648.700 gold., 1882. leta 641.474 gold., 1883. leta 551.181 gold. in za 1884. leto 712.030 gold. Povprečna svota na leto pa znaša 606.817 gold. in s to svoto računati tudi finančno upravištvo vsako leto pri določevanju budgeta.

Moj gospod predgovornik je na dolgo in široko ugovarjal včerajšnji trditvi gospoda vladnega zastopnika, da bi se bili stroški za nadrobne preiskave in določitve škode, določene v alineji 4 silno narastli in da bi niti zadosti potrebnega osobja pri rokah ne bilo. Gledé osobja se tukaj ne bodem pričkal, ker me ta zadeva ne briga. Mislim pa, da, ker ima vsak posestnik pravico na svoji poškodovani parceli škodo si oceniti dati, je on s tem le željo izrekel, da da naj bi se osobje izdatno pomnožilo. To bi pa ne imelo nobenega smisla, ker bi preveč veljalo in bi odpisi davka potem več škode, kakor pa koristi donašali. Gledé stroškov se pa z dobro vestjo lahko sklicujem na mnogoletne skušnje starega mojega tovariša iz našega deželnega zbora, ki je v tem oziru mnogo delal. Ta mi je rekel: „Kot davkarski uradnik dobil sem ob vsaki taki objavi nalog, škodo osobno preiskati, kar sem večkrat tudi vestno spolnil. Pri tem sem se pa zopet večkrat prepričal, da, če bi poškodovane kraje povsod osobno obhodil ter se na vsako tako objavo oziral, bi po mojih skušnjah stroški za tako določevanje tako narastli, da bi odpisani davek desetkrat, dvajsetkrat, da, tudi stokrat presegali. Zarad tega sem dostikrat opustil osobne ogledé in sem družega za to pooblastil.“

Ob enem je pa moj tovariš tudi višjo finančno oblast na to opozoril, da, kedar so se kmetom taki odpisi objavili, so taisti navadno žalostno z glavami zmajavali, češ, za teh par krajcarjev, ki ste nam jih brsnili, pač ni bilo treba drage komisije, katerimi nam v bodočnosti le rajši prizanašajte, bomo laglje shajali. Navedel je tudi slučaje, kjer je bilo kmetu 50 kr. davka odpisanega, komisija je pa za ocenjevanje škode po 8 do 10 in tudi 12 gold. dobila, kakor je bil kraj ocenjevanja ravno oddaljen. Take skušnje v človeku takoj vsak ogenj pogasé za natančno preiskavo vsake škode. Opozorujem Vas pri tem tudi še na izkaz II., ki ravno

v 2. tabeli pred nami leží. Tù imate v prvem izkazu navedene stroške, ki jih je ocenovanje škode provzročilo. Pri tej priliki bi memogredé prvega gospoda govornika opozicije opozoril, da se jako moti, če misli, da dotični poškodovanec ne trpi le stroškov za pismeno objavo, temveč tudi one za oceno škode. Ne, te poslednje izplačuje urad sam. Če toraj vse tiste slučaje natanko prevdarimo, v katerih so se le malostne svote odpisale, se nam takoj pokaže jako podučljiv zaključek, kako koristna da je za nas absolutna dolžnost vlade, vsako tako škodo oceniti in odpis določiti.

Tù imam izkaz iz leta 1884., v katerem so po deželah zaznamovani odpisi, ki so se leta 1884. tù in tam dovolili. Tù nahajamo, da so se odpisi spod 50 kr. dovolili v sledečih pokrajinah v skupnih svotah:

Pokrajina	Kolikokrat	Svota odpisanega davka
V Dolenji Avstriji	5423	1576 gold.
V Gorenji Avstriji	138	40 „
Na Solnograškem	144	34 „
Na Tirolskem	3354	746 „
Na Štajarskem	2736	396 „
Na Koroškem	624	147 „
Na Kranjskem	2725	657 „
V Istri	7015	1508 „
Na Goriškem in Gradiškem	1982	671 „
V Dalmaciji	6600	1161 „
Na Českem	2594	721 „
V Moravi	6258	1836 „
V Šleziji	281	876 „
V Galiciji	82.300	20.029 „
V Bukovini	1775	420 „

Predarelskega in Trsta v tabelici ni. Odpisanega davka svote pod 50 kr. znašajo toraj skupaj 30.625 gld. v 124.698 slučajih. V izkazu zabilježeni so tudi slučaji, v katerih odpisani davek znaša 50 kr. do 1 gold., od 1 gold. do 2 gold., od 2 gold. do 5 gold. in konečno od 5 gold. višje gori. Da nam bodo skrajnosti znane, hočem tukaj še nevesti ono svoto odpisanih davkov, ki je v vsakem slučaju 5 gold. dosegala ali pa tudi presevala. Zgodilo se je to 28.255krat, odpisalo se je pa 429.314 gold.

Ozirajoč se na stroške pri določitvi škode se moramo vprašati, če bi ne bilo bolje vladi prepustiti na prosto voljo, naj sama določi, ali naj se škoda oceni ali ne, kakor pa ji odločno naročiti, da jo mora preiskavati. Jaz mislim, da bi vsem davkoplačevalcem pač ne bilo na korist, če bi se tukaj opirali na nekako pravico, katere po mojih mislih niti vtemeljene nimamo. Pač pa bo korist vsem davkoplačevalcem, ako določitev ocenjevanja škode pri poljskih pridelkih vladi prepustimo.

Res je imel v tem oziru prvi gospod nasprotni govornik vsakojake pomislke, da bi bili taki odpisi odvisni le od milosti finančnega ministra, oziroma še celó — ne vem, kako se je bil uže izrazil — od samovoljnosti napornjaških organov, nižjih finančnih uradnikov. Prav rad priznavam, da se to dostikrat zgodi, da so finančni organi in sploh nižji organi jako ubogljivi, posebno tedaj, če pride ukaz od zgoraj. To je vendar čisto naravno.

Temu nasproti bi še opomnil, da, kakor je to gospodom uže znano, pri nezdah raztezajočih se več ali manj po celi pokrajini, je vendar v prvi vrsti dolžnost dotičnega deželnega načelnika, za korist dežele pobrihati se. Jaz pravim, da je izvestno častna naloga vsakega deželnega načelnika, da svoji deželi na korist po svoji moči in odločno z vspehom postopa.

Deželni načelnik je pa ravno, kolikor je meni znano, ob enem tudi načelnik finančne oblasti; kot tak ima

pa vendar priložnost vplivati na-njo, kolikor se mu potrebno zdi.

Zatoraj bi jaz na vse splošne pomislike, ki so se tukaj na dan zvlekli, iz lastne skušnje rekel, da so po vsem neopravičeni in bojazni neutemeljene, kjer se gré v resnici za škodo. In pa, saj ni finančni uradnik sam, ki velikost škode določi! Zaupni možje iz srede soseščanov zbrani hodijo z njim. Pri tej priliki imam malo, toda pomenljivo željo in ta je, da naj visoka finančna oblast za cenilne može ne jemlje kar prvih, ki ji pod roke pridejo, temveč naj si izbere za ta preimennitni posel take može, ki imajo za kmetijstvo v dotični občini kaj pravega razuma, kakor tudi za pravo oceno škode. Izvolijo naj vedno le take može, ki vživajo v dotični občini zaupanje!

Res sta pri vsaki ocenitvi škode dva zaupna moža, katera občinski zastop za to odloči; tudi poškodovanemu se dá vednost, da je lahko sam pričujoč, kedar se mu škoda ocenjuje, toraj mislim, da finančni organ, ondi poslovajoč, škode ne more tako lahko utajiti, če jo na poškodovanem predmetu vendar vidi. Poškodovanec dalje vendar tudi lahko dokaže, da je škoda v resnici tolišnja in ne manjša in ni ga, ki bi škodo zamogel drugače oceniti, kakor je taista v resnici.

Druzi podrobnosti alineje 4 tega paragrafa mislim, da se lahko ognem, ker bi sicer preveč zabredel v specijalno debato. Ob enem prepuščam tudi gospodu sporočevalcu, da naj se v tem smislu sam potegne za odsekovo stališče.

Sploh bi le še opomnil na to, kar sem uže rekel, da odpisi davka, kakor se tukaj pečamo z njimi, niso osamljeni, temveč da smo se na nje uže ozirali, kedar smos klepali postavo o urejevanji zemljiškega davka, kjer smo govorili o vničevanju pridelkov, oziroma ako se s spremembo predmetov dohodek zgubi, da naj se davek odpusti. Spominjam se postave o trtni uši, katera pod gotovimi pogoji tudi osemletno davčno prostost dovoljuje; dalje opozorujem še na odpisovanje davka, o katerem zemljiško-razvidniška postava govori.

Sedaj bi pa še ostalim paragrafom rad dodal po nekoliko opazek, s katerimi bom dokazal, da si je davčni odsek prizadeval storiti, kar mu je le mogoče bilo, da bi bili odpisi zemljiščinega davka kmetu kolikor moč ugodni.

V prvem oziru tukaj še enkrat povdarjam spremembo pri velikih parcelah, in rečem Vam, da taista ni tako brez nič, kakor je to eden gospodov predgovornikov omenjal, da taista prav tako malega, kakor velikega posestnika zadeva.

(Dalje prihodnjič)

Naši dopisi.

Iz Ljubljane. — V kranjski hranilnici vriskajo od veselja, ker je gledé podpiranja nemškega „Schulvereina“ ministerstvo drugače razsodilo, kakor deželna vlada kranjska. — Po omenjeni ministerski odločbi smatrati bi se moglo podpiranje nemških šol ali prav za prav nemškega „Schulvereina“ za občekoristno. Nepristransko ljudstvo v tej zadevi strogo razločuje: Vpraša se najprej, jeli v Ljubljani poleg vseh večinoma nemških javnih šol poleg več izključno nemških privatnih šol, poleg izključno nemške javne evangeljske šole in poleg novo ustanovljene javne izključno nemške ljudske šole, katera bi se morala po potrebi razširiti, jeli vrh vseh teh naprav še potrebna ali vsaj občekoristna še tudi posebna nemška šola, katero hoče z denarji hranilničnimi ustanoviti nemški „Schulverein“? Na to vprašanje odgovarja se nam sploh na kratko: ne!

Dalje se vsakdo povprašuje: Jeli se hranilnica res briga za nemško šolo, ali pa hoče v resnici podpirati znane politične namene „Schulvereinove“?

Ako je hranilnici res mar samo za poduk v nemščini, zakaj ne podpira po vsem nemške mestne ljudske šole?

Zakaj hranilnica tako ravna, to nam ni znano, da pa tako ravna, vidimo in iz tega posnamemo dosledno, da hranilnica podpira znane politične namene „Schulvereinove“, v katerih smo nedavnej navedli v „Novicah“ zeló odkritosrčnega svedoka. — To je tedaj jedro vprašanja, jeli so posebni politični nameni nemškega „Schulvereina“ po pravilih hranilničnih in pa v smislu regulativa smatrati za našo deželo v prvi vrsti in za našo državo sploh občekoristni? — Tudi na to vprašanje smemo z zavestjo živega in polnega prepričanja odgovoriti: ne! in nikdar ne!

Gospodje kolovodje kranjske hranilnice stavljajo se s takim početjem v najojstreje nasprotje z vso deželo, ker imé hranilnica nosi, ~~ker~~ imetje ona oskrbuje. To nasprotje poostrejuje se toliko bolj, kolikor bolj se razodevajo pravi nameni „Schulvereinovi“. — Ne zmenili bi se za početje hranilnične klike, katera tam politiko narekava, ako bi ona z lastnim imetjem podpirala politične namene nemškega društva, da pa tako počenja s ptujim imetjem, s prihranjenimi novčiči našega poštenega ljudstva, z zakladom, ki je odločen za občekoristne namene naše slovenske dežele, zato nam oni gospodje vsi brez izjeme ostanejo odgovorni, in odgovarjali bodo zato naši deželi, ako Bog dá, prej, kakor se danes še kdo naideja!

— Deputacija občine Bohinjska Bistrica, obstoječa iz gospoda župnika Mesarja in svetovalcev Repinca in Ravnika izročila je danes teden, dan občnega zbora c. kr. kmetijske družbe gospodu deželnemu predsedniku baronu Winklerju lepo izdelano diplomu častnega občanstva svoje občine.

— Gospod J. Jelenc, prefekt Terezijanske akademije v Beču, bil je povodom svojega vposojenja, privoljenega mu vsled lastne prošnje, odlikovan z zlatim križem za zasluge s krono.

— Gospod dr. Sterbenc bil je minuli petek v Ljubljani umeščen na novo mu podeljeno župnijo leskovsko.

— Vsled naročila gospe nadvojvodice cesarjevičine Štefanije izvršujejo se fotografične slike postojnske jame.

— Otroci, ne obešajte se na vozove! Posebno v ljubljanski okolici imajo šolski in drugi otroci navado, da se obešajo na kočije, ki jim na cesti pridejo blizu. Vozniku ni mogoče vedno odvracati takih stakljivih otrok, ker jih pri zaprti strehi eeló ni moč videti. Kolika pa je nevarnost pri takem obešanji, kaže dogodba, ki se je pripetila na Dunaji na celó obiskovani cesti „Mariahilferstrasse“. Bilo je v nedeljo večer in 15—16 letni rokodelski učenec obeša se po stari grdi navadi zadej na fíj kerski voz, ne da bi bil voznik kaj zapazil. Naenkrat čuti voznik, da voz noče prav naprej, da ga nekaj zavera, tedaj ustavi in ko si voz ogleda, najde, da je nesrečni fantalin ves zapleten v kolo — in izlečejo ga polagoma ven — toda mrtvega. Učitelji in stariši, povejte to dogodbo v svarilo — vsim stakljivim otrokom!

— Umrli sta zopet dva državna poslanca. Dne 26. maja umrl je v Trientu ud trientinskega kluba grof dr. Ciurletti, 58 let star, po kratki bolezni; dne 31. maja pa je v Beču umrl ud poljskega kluba grof A. Starzenski še le 50 let star.

— Našemu pisatelju Josipu Stritarju na čast priredi akademično društvo „Slovenija“ dne 5. junija zve-

čitku še nisem šel, nisem mogel iti, pribajali so velikaši na obisk, oni pa, ki niso mogli sami priti, poslali so trstino, ter mi tako skazali spoštovanje. Celó kralj mi je poslal tako palico, ko so jo izročili, padli so vsi po tleh in poljubili jih. Druzega dne so bile zopet vojaške vaje. Prikorakalo je do 4000 vojakov, toda pri teh nisem opazil pravega reda vojaškega. Načelniki nekterim četam so prijezdili na zanikrnih konjih, druge so prinesli v nosilih. Na to je prikorakalo do 8000 vojakinj z mrtvaškimi glavami na zastavah in bobnih. Koj so pokazale, kaj znajo; puhale so čez visoke in široke ograje trnjeve, ter zarobile za ograjo se potikajoče robove. Stopaje mimo kralja voščile so mu v slavnostnim ogovoru srečo, da ima tako hrabre vojakinje. Naposled je pridrl polk vojakinj, ki je bil na glasu zbog tega, da nikdar ne zarobi sovražnikov, ampak vse poseka. Predstavili so najglasovitiše načelnice, in jako je veselilo kralja, ko je bil opazil, da pazljivo zapisujem vse. Zagotavljal me je v slovesnem nagovoru, da je on prvi knez v Afriki, prav tako mogočen proti drugim, kakor kraljica angleška proti Španjski in Portugaljski.

Sedaj smo šli obedovat. Meni so skazali to osobito čast, da sem sedel sam pri kralju za posebno mizo, in pil iz kozarca, drugi navzoči Španjci in Portugaljci pri drugih mizah, kakor tudi slučajno navzoči princ ašanski, pa so pili iz kalabas. Le-tá me je dalj časa pisano gledal, naposled je zahteval kozarca tudi on, toda kralj ga je opomnil, da on je črnc, toraj naj pije iz kalabase, ako mu ne ugaja, naj pa gré. Na vse zadnje sva pila s kraljem na zdravje kraljice angleške, ali pila sva iz — človeške čepinje.

Naslednjega sem obiskal kralja v sami palači. Preko dveh predvorov sem prišel na glavni dvor. Po vseh dvorih so stali oroženci. Kralj je sedel na rudečem tepihu. Kedar sem se mu približal, ustal je in me povprašal, če sem bil zeló naveličan včerajšnje dolge seje. Po obedu so nastopili najviši uradniki razno oblečeni in našemljeni. Nekoliko v stran od kralja so ležale v podobi trikotna tri človeške glave, in za njimi je stala polna kalabasa mrtvaških glav, in tudi sedem zastav je bilo z mrtvaškimi glavami nasajenih. Ti grozobudni ostanki so spominjali slavne zmage nad Mahici. V tisti krvavi vojni so predrzne vojakinje osvojile v enem dnevu 126 krajev, da-si so bili vsi ograjeni in utrjeni z visoko in široko trnjevo ograjo. Pred kraljem ležeče glave so bile odrezane najvišim dostojanstvenikom mahiškimi.

Kralj je pričel plesati med nastavljenimi glavami, in družba je vriskala. Kedar je doplesal, vprašal me je, ali bi hotel naslednjega dne obglaviti štiri izdajice. Jaz sem, kaj pak, odklonil to čast, a sem vendar šel tudi naslednjega dne na veselice dvorske. Vse je bilo prav tako, kakor poprejšnjega dne. Naposled so privlekli obsojene izdajice. Poklekli so pred kralja, in še enkrat so jim povedali njihove zločine. Potem so jih potegnili za kralja, in obglavila sta jih prvi minister in še en dostojanstvenik. Mene je obrizgala kri. Star, grd dedec pa je brzo vjel krvi v kalabaso, in je hlastno pil, potem je prilil ruma, in ponudil meni piti. — Lepa hvala! Trupla so vlekli iz mesta in vrgli v jamo, kjer so jih gotovo kmalu osledili in požrli volkovi in jastrebi.

Petega dne sem šel zopet h kralju, peljali so me v oni oddelek palače, ki je bil olepšan z vzdanimi mrtvaškimi glavami. Nastopili so štirje možje z volovskimi repi, in začeli plesati pred kraljem. Potem je prišla mati kraljeva, stara 70 let, pa babica kraljeva, stara čez 90 let. Naprej je prineslo pred njima devet žensk devet ponev človeških črepinj in drugih kosti. Stari ženici ste se vrgli na tla pred kralja, poprašili s prahom, vstali in začeli plesati. Tudi kralj je šel plesat, ko je bil popreje mene naprosil, da sem mu dromljal

na dromljo. Naposled sem prišel na vrsto še jaz, skazali so mi nenavadno čast, plesal sem s kraljevimi ljubljenkami, ki so bile okronane s srebrnimi kronicami. Take kronice nosijo tudi žene prvih ministrov. Tem ljubljenkam kraljevim mora vse iti s pota, kedar kam gredó.

Da-si so barbarski bili ti običaji na dvoru kralja dahomejskega, vendar se je zboljšalo marsikaj za njegovega kraljevanja. Vzlasti je hvalevredno to, da je odpravil žrtvovanje robov ob pogrebi. Predniki njegovi so prodajali svoje podložnike v robstvo, a on je prodajal edino le na vojski zarobljene tujce, pa one, katere so mu nalovili na lovih po sosednjih krajinah. Res se grozovito trgajo rodbinske vezi pri takih lovih in prodajah, ali črni tega ne občutijo tako hudo, kakor mi, Črni tolmač moj iz Sierra Leone našel je slučajno tu svojo mater v robstvu. S početka je bil jako vesel, kakor je bilo videti, rekel je, da jo hoče odkupiti in seboj vzeti. Toda, ko je preračunal, koliko bi ga to stalo, premislil se je ter omenil: „E, saj tu se jim ne godí preslabo.“

* * *

Kaj pa naši žganjarji, ki svoje starše preklinjajo in pretepajo, porekó na to?

Govor gosp. poslanca dr. Poklukarja v državnem zboru dné 13. maja 1886 o odpisovanju zemljiščne davka.

(Dalje.)

Gozdne parcele so posebno ondi, kjer se občinski gozdi nahajajo, velike, in če bi bili tekst postave pustili, kakor se nam je taisti prvič predložil, bi se ne bil nikak odpis davka dovolil, kakor k večjemu tedaj, ako bi bila vsaj četrtna lesa velike parcele vničena. Pri parcelah toraj, ki so, recimo, 200 oralov velike, bi moralo najmanj 50 oralov vničenih biti, da bi se kaj davka odpisalo.

Tudi opozorujem, da je posebno pri gozdu to vprašanje imenitnejše, ker je ono ob enem podlaga predloženim določilom za odpisovanje davka „pro praeterito“. Stan lesa določuje se po starosti, tista starost se potem pomnoži s številko, kolikor je namreč lesa prirastlo in pa s številom let in odpis davka, se določi v tisti svoti, v kakoršni se je davek v preteklosti plačeval. Pri gozdu je bilo toraj vprašanje imenitno. Še bolj imenitno pa je bilo tisto pri drugih kulturah, kajti v deželah, kjer parcele niso tako na drobno razkosane, kakor v Dalmaciji, Istri in na Kranjskem, so velike parcele v navadi. Po dosedanjih določbah pa nismo imeli nobene pravice, odpis davkov zahtevati pri parceli, ki je merila, recimo 8 oralov, če ni bilo na nji vsaj dva orala pridelka vničenega. V predloženem načrtu je pa odločen „minimum“, ki bo velike parcele škode branil.

Pri četrti alineji ozirali smo se na vse tiste želje, ki smo jih od mnogih strani čuli, da bi se namreč ozirali na škode, ki so kmetijstvo po skušnjah poslednjih let večkrat zadevale. Tukaj se pač ne morem slagati z nazori predgovornika one strani, gosp. Siegelna, češ, razne škode so tukaj taksativno našteje. Jaz mislim tako, in prav veliko bi bilo vredno, če bi tudi gospod vladni zastopnik svoje nazore o tem vprašanju tako pojasnil, da tukaj škode niso taksativno našteje, temveč da se bode oziralo tudi na take škode, ki se v drugih, kakor tu naštetih podobah pri kmetijstvu pojavljajo. Če bi se v imenovanem paragrafu besedici „als“ (kakor) ne mogel dati ta navedeni pomen, bi bil jaz takoj za to, da se spremeni v „z. B.“ (na. pr.).

V §. 2. se ni nič pomenljivega predrugačilo, pač pa se je slog nekoliko premenil. Pomenljiva pa je sprememba gledé pojasnila, sklenjenega v §. 3. Šlo se je za to, da smo na tanko določili izraz „žetev“ in pa, od katerega trenutka nadalje, da se odpis davka ne bo nič več dovolil, kdaj je žetev dokončana in pridelki spravljani. Kakor je bil poprej načrt zložen, bi se bilo, recimo, lahko primerilo, da bi bila voda ravnokar pokošen travnik preplavila in vso pokošeno mrvo odnesla. V tem slučaju bi po prejšnjem slogu postave dotični posestnik ne bil imel nobene pravice do odpisovanja davka. Sedaj se je slog toliko popravil, da se v tem in v vseh enakih slučajih, kjer poljski pridelki niso še spravljani, davek prav tako odpiše, kakor ondi, kjer je uima pridelek še na polji stoječ vničila.

Gledé odmere davka se niso nikake pomenljive spremembe nasvetovale, pač pa je pozneje počilo vprašanje za pričkanje sposobno. Šlo je za določitev, za koliko časa naj bode odpis davka veljaven pri škodah, ki trajajo več nego leto dni. Po mojih mislih je tukaj merodajna postava po vsem svojem smislu, kakor je predložena in pač ni dvoma, da, če se škoda razteza še v drugo leto, se mora tudi davek še za bodoče leto odpisati.

Za izgled se mi je navajal vinograd, kjer je toča trte tako zdelala, da niti v bodočem letu ne morejo roditi. Če je to tako, se pač vlada ne bo dolgo pomišljala in si bo postavilo tako tolmačila, kakor bo kmetu na korist, da se mu bo namreč odpis davka tudi še za prihodnje leto podaljšal.

Nekoliko daljše razprave vdeležili smo se tudi pri §. 6, kjer smo še novo alinejo sprejeli za drugo alinejo. V tistem se je pismena objava izrečno za pripustljivo določila. Ob enem se je pa tudi določilo, da se dnevi, ki med objavljevanjem tekó, ne štejejo v obrok. Vendar se pa v tem oziru v odseku nismo popolnoma zjediniili; od ene strani se je posebno povdarjalo, da bi bilo dobro, ko bi se obrok podaljšal, kar mislim, da ni povsem neutemeljeno, ako se oziramo na gorjance in na njih raztreseno posestvo, kakoršnega po gorah navadno nahajamo. To je v tem slučaju še posebno potrebno, da se mu namreč obrok za objavo škode podaljša, ker gorjanec dostikrat pravočasno napravljene škode niti pregledati ne more zaradi preveč raztresenega posestva. Pač vam bode tak posestnik nekaj slišal, da je tū pa tam toča pobila, izvé pa še le čez dva ali tri dni, da so tudi njegovi deli poškodovani. To se pa še prav posebno z vinogradi vjema. Kakor so vinogradi sami ob sebi imenitni, se vendar le dostikrat zgodi, da napravljene škode dotični lastnik zaradi prevelike oddaljenosti niti pravočasno ne zapazi ne. Gledé stroškov, kateri naj bi bili po mnenji g. predgovornika v zvezi s pismenimi objavami, moram pač reči, da je gospod pretiraval.

Nadejam se, da se bo v takih slučajih v vsaki občini vsaj po eden človek našel, naj uže bo taisti župan, učitelj ali pa župnik, ki bo tako sumarično objavo — drugačnih tako ni potreba — o škodi gosposki objavil in to za vsakega brezplačno. Če jo takoj prvi pošti izroči, je korist uže jako obilna. Da stroškov pri tem občina ne more imeti nobenih, se pač samo ob sebi razume.

Pri §. 8. izpustili smo alinejo 3, ker bi bila taista posestnikom več na škodo, kakor pa na dobiček.

§. 9. peča se z izvolitvijo izvedencev in zaupnih mož in sem v tem smislu svoje mnenje uže poprej razložil gledé želje, katero sem vladi razodel.

Ne ostaja mi toraj nič več družega, kakor površno se še na nekatere opazke gospodov predgovornikov ozreti, kolikor se namreč uže ni zgodilo. Vendar se bom pa sedaj družega reda držal. Ako se ne motim, je gospod

glavni govornik ves svoj ogenj združil proti predlogu, katerega je pobijal, češ, da posestniki nimajo pravice, iz škod v alineji 4 navedenih zahtevati odškodnine, oziroma tirjati odpis davka. To je bila pa ravno točka, s katero sem se največ pečal in s katero dalje pečati se ne smatram za potrebno. Drugi gospod predgovornik je bil pa gledé alineje 4 nasproti prvemu svojemu tovarišu uže izdatno bolj zapet; on je le pogojno obljubil, kar je gosp. poslanec Zallinger za predlog sprožil in se je dalje proti predlogu oglasil, ki ga je gospod prvi govornik „za“ imel.

Kar se tiče sicer jako previdno izrečenih očitanj g. poslanca Sieglina, kakor bi se do sedaj ne bilo dosti oziralo na škodo po vremenskih neizgadah, sem se tudi še poprej z njimi zadosti pečal, kakor sem tudi uže dostojno osvetil odpustke na davku v Auerspergovi dōbi.

Le ena točka je, kjer se vjemajo poslednji protigovorniki s poslancem Sieglinom gledé odpustka ali odpisa na zemljiškem davku, iz katerega se v sporočilu sklepa na doslednost, da bi vsled tega tudi občinske in druge doklade lahko odpadle. Prav posebno smo se pečali z vprašanjem, ali bi bilo na korist dotičnih poškodovancev, ali pa občine, če bi se tudi tukaj odpisi smatrali za dovoljene, če bi bil odpis zemljiškega davka sam dovoljen, ki je vendar-le temelj vsem dokladam.

Ako bi se v tem oziru moral jaz izraziti, Vam po pravici povem, da se nikakor ne strinjam s konsekvenco, kakor si jo je predstavljal gospod poslanec dr. Polak. On trdi, da bi v občini, katera ima sto prebivalcev, petdesetim toča pobila ali slana vzela, in bi se jim zato potem nekaj davka odpisalo, katerega bi moralo potem ostalih deset nepoškodovanih za vse plačati. Tega nikakor ne morem potrditi, vsaj po tem ne, kolikor mi je do sedaj znanega o preliminiranju stroškov in dohodkov pri občinah. Saj je vendar jasno kot solnce, da, če se kaj tacega v kaki občini prigodi, da v resnici zaradi tega občino zadene deficit 1000 gold., ker ni dobila občinskih priklad. Kaj se pa zgodi s takim deficitom?

Tisti, ki niso bili poškodovani, ga sami tudi ne bodo plačali; pokrije se ali z ostanki prejšnjih let, če je občina premožna, ali pa se vzame nekaj na posodo, kar se v bodočih letih na primeren način povrne. Če bi bila pa škoda res uže silno velika, prosi taka občina za poddoro pri deželi ali pa pri državi, kakor se je po takih odpisih pokazal, tisti vplačati, ki niso bili nič poškodovani. Če se v takih slučajih država sama postavlja na stališče, s katerega priznava, da se poškodovancu odškodnina spodobi, je potem tudi dosledna dolžnost dežele in občine, da to poznate in odpis potrdite. Če je škoda velika, prizadeti odškodnino zasluži. Če pa ni velika, pa primanjkljaj sam na sebi ni velik, ker se škoda ne povrača z odpisi davkov.

Kakor vidite, bi nikakor ne mogel pritrditi temu, kar sta gospoda poslanca Siegl in dr. Polak razkladala. Če se posledice tega prikažejo, katerih vladni zastopnik nikakor ni potrdil in tudi sporočevalec jih ni sprejel v svoje sporočilo, tudi ne bo nobene škode. Občina si bo morala drugače pomagati, če ji je del poškodovan. Ona bode morala plačevanje pri nekaterih nastavkih ustaviti, ali pa kaj na posodo vzeti, kar nikakor ni še največja nesreča, kajti dolg se bo na več let razdelil. Občani pa, ki so sami poškodovani, naj bi se ne smeli siliti, občinske doklade plačevati.

Želji gospoda poslanca Sieglina gledé preosnove alineje 4, kjer naj bi se mesto besedice „als“ sprejela besedica „z. B.“, bi prav lahko vstregli. Jaz sicer nisem pooblaščen, da bi v imenu davčnega odseka govoril, vendar pa mislim, da odbor pač ni nikdar mislil takih slučajev taksativno naštevati.

Zato mi je le na kratko odgovarjati na nekatere opazke prvega gospoda protigovornika. Nekateri gospodje predgovorniki so se na to uže ozirali. Gospod predgovornik sklicaval se je na zemljiščni davek dežele, ki jo tukaj zastopa, na kar mu je gosp. vladni zastopnik odgovoril, kakor se mu je spodobilo. Če je pa on v prvi vrsti povdarjal povišano poslopnino, pri vsem tem pa še opomnil, da bi tiste dežele, ki so dobile davek odpisau, tudi tak minimum odpisanega davka po elementarnih neizgodah lahko sprejele, bi Vas vendar-le rad opozoril na posledice iz tega izvirajoče, ne da bi se ravno pri tem na eno ali drugo deželo sklicaval — saj smo si v tem vsi enaki. Če bi se katera koli dežela tukaj sklicavala na to, da pred vsemi drugimi zasluži odpisa na davku, bi bile pač to take dežele, o katerih je dokazano, da so dolgo vrsto let veliko preveč davka v cesarske blagajnice dajale. Take dežele imele bi pač večjo pravico do dobrote odpisovanja davka, kakor pa tiste, ki so še le ob uravnavanju zemljiškega davka v pravo razmerje davkoplačevanja stopile.

(Konec prihodnjic.)

Naši dopisi.

Z Dunaja 6 junija. (*Janski; kriza; Raič; Stritar.*) Dogodba na grobu generala Janskega na budimskem pokopališču dné 21. maja še zmiraj osodepolno pregugava veliko politiko naše države. — Na Dunaj došli ministerski predsednik Koloman Tisza prepričal se je v svoji avdijenci pri cesarju, da je s svojim odgovorom v ogerskem državnem zboru storil veliko napako, ker je neposredno odobral skrunenje Hencijevega spominka, obsojal čin generala Janskega, in ker ni našel celó besedice ne, s katero bi bil obsojal vandalsko početje peštanske vseučiliščne mladine. — Čuje se, da je Tisza cesarju uže tedaj ponudil svojo ostavko, katera pa ni bila sprejeta. — Tiszov organ „Pester Lloyd“, ki je maršala nadvojvodo Albrehta kot najvišjega nadzornika vse vojne in gotovo najzaslužnejšega zastopnika naše skupne vojne tako nedostojno žalil zaradi napitnice izrečene v Sarajevu, skušal je z nekim polovičarskim preklicom popraviti ono nesramno psovko s tem, da je pisatelj dotičnega članka odlični Tiszov pristaš Maks Falk izrekel nekaj s sladkôrjem potresen h besedi v pohvalo obče ljubljene in častnega nadvojvode.

Med tem pa se je stvar še dalje razvijala: Videti je, da merodajni vojaški krogi spoznavajo, da bi se s kakoršno koli kaznijo, kateri bi zadela generala Janskega, porušil ves skupno-vojaški duh naše vojne in videti je, da nameravajo generala Janskega pustiti na njegovem prejšnjem mestu v Budim-Peštu.

Ako pa se to zgodi, je ob enem izrečna obsodba Tiszovega odgovora v ogerskem državnem zboru.

To baje tako hudo peče Tiszo in njegove pristaše, da zopet žuga z ostavko misleč, da bode njegovega mišljenja tudi vsa Ogerska.

Mislimo sicer, da je to velika zmota, mislimo, da se bode Tisze sicer držala vsa njegova stranka, katero si je vstvaril deloma z denarji, deloma s silovitostjo pritiska in bajonetov, — toda prepričani smo, da bi si na Ogorskem minister po vsem nasprotnega mišljenja z enakimi sredstvi v rokah prav lahko, če ravno ne hipoma osnoval popolnoma nasprotno stranko. — Kaj je mogoče z madjarskimi sredstvi doseči, poučujejo nas najbolj sedanje razmere v sosedni Hrvatski. Nikakor toraj ne sodimo, da bi ne bilo mogoče sedaj, izrekoma po nezaslišanem prekoračenju državnih proračunov, osnovati boljše obstanku avstrijske države pri-

jazne vlade in nji enake stranke. Vprašanje vrti se poglavitno krog skupne vojne in o tej zadnji trdnjavi avstrijske celokupnosti dobili se bodo uže tudi še na Ogorskem močje, kateri zvestobe za skupno državo in dinastijo habsburško nimajo samo na jeziku, ampak uže zaradi lastnega obstanka tudi v srcu in dejanji. Skupno-državna kriza tedaj zamore imeti še povoljne posledice.

Petrolejska in oziroma totranska ministerska in parlamentarna kriza stopila je v boljšo dobo: Nasprotje, ki je nastalo med Taaffejevo vlado in državno-zborsko večino imelo je svoj vzrok v nekem mrženji, katero je nastalo med vlado in državno-zborsko večino zato, ker vlada za večino nima mnogo več, kot dobre besede; sicer se pa skoraj nič ne briga za njo in hodi prav svoja pota. — Ker vladi ni bilo mar za večino, prišlo je samo po sebi do tega, da tudi večini ni bila briga za vlado. — Petrolej bil je prvi povod k temu razdvojenju, in, ako se razmera sploh ne obrne na boljše, zna se to še ponoviti. Petrolejska kriza poravnala se je sedaj s tem, da je vlada privolila v povikšanje carine petrolejske od 1 gold. 42 kr. na 2 gold. — Ostaja pa še po sprejetem tem predlogu v dotičnem odseku, sklep zbornice same, o katerem pa danes še ni gotovo, jeli bo storjen sedaj ali na jesen. — Dokonečno sklenilo se bo o tem jutri po zaslišanih vseh klubih desnice.

Danes došla je v Beč žalostna in sedaj prav nepričakovana novica o smrti slovenskega poslanca Božidara Raiča. Klub Hohenwartov, ki se je ravno o poludne zbral o posvetovanje, sklenil je v znamenje svojega sočutja za zvestega svojega uda naročiti umrlemu venec, enako sklenili so še posebej slovenski državni poslanci. Kakor se čuje, bo tudi česki klub storil enak sklep. — Vsi poslanci, ki so poznali živo slovansko čutje in pa pošten značaj pokojnega, globoko obžalujejo veliko zgubo, katera je z njegovo smrtjo zadela desnico.

Sinoči vršila se je po napovedanem sporedu v gostilni „pri zlatem križu“ na cesti Mariahilferstrasse Stritarjeva svečanost v navzočnosti odličnega in mnogobrojnega občinstva, med katerim smo videli okrog 25 državnih poslancev iz Hohenwartovega, českega in poljskega kluba. Program bil je srečno sestavljen in se je vršil prav lepo, petje zborov, samospevi, igra na glasovir in sviranje hrvatskih tamburašev vrstili so se v prijetni premembi in tudi slavnostni govor je v obče dobro slikal delovanje slavljence Stritarja. Želeli bi bili, da bi bil govornik gosp. Majeron izpustil pušice „lipovih bogov“, katere je očital vodjem slovenskega naroda, pa — dejansko je popravila to veselica sama v drugi točki pri zboru „Kdo je mar“, ker s to v program sprejeto in s pohvalo izvršeno točko pokazalo se je samo po sebi, da je bila pretirana fraza „o lipovih bogovih“, ali pa da to malikovanje ne more biti tako pregrešno, kakor je trdil govornik v slavnostnem govoru, ker se je hoté ali nehoté celó sprejelo v spored Stritarjeve veselice. — Prvi del veselice še ni bil dognan do polnoči, drugi del pa je trajal še par ur dalje. Slavljencec Stritar sam, ki je bil videti mnogo trdnejega zdravja in dobre volje, čital je navzočim gostom v ta namen spisano pesem z naslovom „Rojakom“.

Iz Ljubljane. — Razkritje Anastasius Grünove spominske plošče v Ljubljani na praznik vnebohoda spremljale so narodne protidemonstracije, katere po stari svoji navadi pristaši geslo „Nemštvo do Adrije“ pretiravajo in vporabljajo proti slovenskemu narodu sploh.

Po mnogih dosedanjih skušnjah bilo je lahko soditi, da tudi ta javna svečanost nemškega „turnvereina“ ne bo ostala brez izgrediv. Zato uže, in mislimo, da samo zato je svaril ljubljanski mestni zastop pred javnimi sprevodi, in zato se mu je zdelo nemo- goče s svojimi skromnimi silami vzdržati javni red.

kakoršnim so umetniki onega časa lepšali dvorane po palačah. (Konec prih.)

Politične stvari.

Odstavljeni kralj bavarski.

Zopet se je pri človeku, ki je bil po svojem rojstvu poklican na odlično mesto človeške družbe potrdila stara resnica, da je pamet največji dar božji. — Kralj bavarski Ludevít II., še ne popolnem 41 let star, prisilil je s svojo brezumno potratljivostjo, s popolnem zanemarjenjem vladarskih dolžnosti in s takim vedenjem, po katerem se ne more drugače soditi, kakor da se mu je pamet zmešala, svoje sorodnike n vlado, da so mu vladarstvo odvzeli.

Zdavnej uže, bo uže gotovo 10 let, odkar ves svet očitno govori o prenapetem in pameti nasprotnem ravnanji bavarskega kralja. Pred ljudmi se je skrival, iskal samote, dal si je zidati čudovito lepe gradove, pa čisto le za samega sebe, nikdo drugi ni smel približati se njegovim svetiščem, krog in krog postavljene so bile straže.

Zidaril je kralj ne gledé na svoje premoženje in na primerno visoke kraljevske dohodke (4 milijonov mark na leto) in konec tega gospodarstva bil je ta, da so se tudi bogati viri konečno posušili, dolgovi so narastli, kakor se govori, do blizo 20 milijonov in za vsakdanje potrebe ni nihče več hotel kralju posoditi, kar je bilo vsakemu jasno, da pri nadaljevanji take potrate konečno vsakdo pride ob svoj denar.

Vrh tega postalo je vedenje kraljevo bolj in bolj brezumno, ni se pečal z nikomur več razun s svojim brivcem in pa stražniki; noben minister, noben sorodnik ni smel več k njemu in na pisma ni dajal odgovorov — in tako je to čudovito brezumno vladanje siloma prišlo do kraja ravno minuli teden. Dežela je preveč trpela pri vladanji brez glave, kralj brez denarja postajal je tudi od dné do dné bolj razdivjan in tako so po preočitni želji vsega kraljestva segli sorodniki kraljevi vmes in so po velikih zaprekah in težavah pod varstvo dejali kralja zavolj blaznosti in mu postavili za vladarja namestnika onega, ki je izmed sorodnikov poklican za naslednika, namreč stric kraljev princ Luitpold. Uže prej so kralja opazovali zdravniki, novejši čas odposlan je bil še posebej sloveč zdravnik za umobolne h kralju ter ga je opazoval v obleki stražnika nepoznan.

Vrh tega je bilo namenjeno, da gré do kralja večá vladina komisija, obstoječa iz treh ministrov in štirih zdravnikov, katera naj bi ga opazovala in mu potem naznanila sklep vladarstva, da se njemu odvzame vladanje ter se to izroči postavno poklicanemu vladarstvu. Zato je odbrana komisija odšla h kralju, toda on izvedel je še o pravem času, kaj se snuje zoper njega in zato je naročil, da straže nikoga ne smejo pustiti do njega in ako treba, da odženo siloma vsakega bodisi minister ali kdor koli. Ko je tedaj prišla dotična komisija z ministrom Crailsheimom na osamljen kraljev grad, zabranil se jej je uhod.

Grof Holnstein, nadzornik kraljevih hlevov in ljubljeneec kraljev, prišel je konečno do kralja, pa, ko mu je začel govoriti o namenu svojega in dotične komisije prihoda, dal ga je kralj v zapor, iz katerega je bil potem rešen še le čez več časa.

Vladarstvo, katero se je po večkratnih poskušnjah prepričalo, da se z lepo pri kralju nikakor več opravilo ne bo, proglasilo je konečno minuli četrtek razglas, v katerem se naznanja bavarskemu ljudstvu, da je kralja zadela huda nesreča težke bolezni, vsled katere je po-

stal nezmožen dalje oskrbovati vladanje. Vsled tega prevzame vlado stric kraljev princ Luitpold.

Na Bavarskem ta razglas vladarstva ni izbudil nikakoršnega čudenja, ker je bilo vse ljudem uže prej bolj na drobno znano in so uže težko pričakovali, kedaj bo enkrat konec brezpametnemu gospodarstvu.

Odstavljen kralj je rojen l. 1845., 25. avgusta. Ko je njegov oče Maksimilijan dne 10. marca 1864. l. nagloma umrl, poklican je bil na prestol, ravno ko je imel pričeti svoj vseučilišni poduk. — Leta 1867., ko je kralj dopolnil svoje 22. leto, nastala je govorica, da se je kralj zaročil s princesinjo Sofijo, najmlajšo sestro cesarice avstrijske. Veliko je bilo tedaj čudenje, ko se je zopet čulo, da je kralj raztrgal to zaroko. — Kasneje poročila se je princesinja Sofija z vojvodom Alenconskim s Francoske. Od onega časa se je kralj bolj in bolj skrival, začela se je tedaj doba onih posebnih gledaliških predstav, katerih razun kralja ni smel poslušati nihče drugi in pri katerih se igralke pevke niso smele nikdar prikazati. Kralj iskal je bolj in bolj samote. Wagnerjeve skladbe zmešale so mu glavo še bolj — in vcepila se mu je domišljija, da je neko čeznatorno bitje mnogo višje od družih ljudi, in od te domišljije bržčas ne bo ozdravil nikdar. Nekateri zdravniki trdijo, da odstavljenja svojega od vladanja ne bo dolgo preživel.

Naslednik, oziroma namestnik kraljev, princ Luitpold, je v 66. letu starosti svoje, bil je dosedaj poveljnik vojne in namestnik kraljev v državnem svetu. Ljudstvo ga spoštuje zarad njegove zmernosti in razumnosti in izrekoma katoliška konservativna stranka je z njim zadovoljna, ker misli, da ga sme prištevati k svojim, akoravno zmernim pristašem. Poznavatelj bavarskih razmer zagotovil nam je, da je bavarska konservativna (vladajoča) stranka po vsem zadovoljna s tem vladarskim naslednikom, ker ji bo gotovo, akoravno ne takoj, pomagal k zasluženemu vplivu. Nov vladar ne bo silil z glavo skoz steno, za to je za sedaj obdržal tudi Luz-ovo vlado, gotovo pa ta dolgo ne bo ostala na krmilu, ker to jej je bilo do sedaj samo vsled kraljeve nezmožnosti mogoče, akoravno večina bavarskega deželnega zbora ni nikdar odobravalá dosedanjega samo brezumnemu kralju in pa morebiti Bismarku prijetnega vladanja.

Govor gosp. poslanca dr. Poklukarja

v državnem zboru dné 13. maja 1886 o odpisovanji zemljiščnega davka.

(Konec.)

Če hočemo odkritosrčni biti, tudi tega ne smemo zamolčati. Če Tirolci do leta 1882. niso nikake poslopnine plačevali, ker je ravno imeli niso, jim tega ne bo nihče očitil. Zavarujemo se pa proti temu, da bi morda iz tega kdo sklepati utegnil, da zaslužijo večje pozornosti, kakor mi, ki smo ta davek uže desetletja leto na leto zvesto vplačevali. Prav tako je s trditvami gosp. predgovornika o pričetku proletarijata po deželi, o velikih stroških njenih in o propadanji kmetijstva sploh, posebno pa o nezgodah po vinorodnih krajih. Saj rad priznavam, da je od tega mnogo resničnega; saj rad verjamem, da se vedno slabeje godí; toda tako ni le na Tirolih. Iz lastne domačije, ki me je semkaj poslala, Vam lahko mnogo takih izgledov navedem iz skušenj, ki sem si jih nabral pri popotovanji po deželi ob času urejevanja zemljiščnega davka. Po Suhi Krajini, to je kos dežele pod Ljubljano, med Novim mestom in Metliko ležeč, in po Krasu, smo Vam po cele dni daleč

hodili, ne da bi bili le skorjico kruha našli. Dostikrat morali smo se zvečer po več ur daleč vračati na postajo, kjer smo zjutraj izišli. Če smo bili pa drugi ali tretji dan tako srečni, da smo na hišo naleteli, kjer so rekli, da imajo kruh, tisto pač ni bilo kruhu podobno, temveč cmoku testa, vmešanega iz otrobov in ovsene moke, kakoršnega iz družih krajev niti uživati ne morejo. Po tistih krajih je navada, da imajo ljudje le ob največjih praznikih kruh v hiši. Kaka da je pri vsem tem druga hrana, si lahko mislite. Če je taka silna revščina tudi po drugih deželah, vendar ne gré le za eno deželo zahtevati posebne naklonjenosti pri odpi-savanji davka.

Se na dve izjavi gosp. Zallingerja se mi je ozirati. Prvič mi je odgovarjati na točko njegovega govora, uže danes omenjeno, ki so jo levičarji tako veselo pozdravili kot znak sklenjene zaveze. Je pa ta-le točka (bere): „Uže nam dohajajo iz tirolskih gorá semkaj glasovi: koliko časa boudete še podpirali to vlado, in zakaj?“ Gospoda moja, če bi se tukaj šlo za podporo vlade, bi bila, mislim, to jako resna zadeva, s katero bi se morale vse stranke te zbornice pečati. Da bi to pa ravno pri tej razpravi kaj povoda za tak vsklik imelo, se mi pa prav nič verjetno ne zdi. Saj se tukaj vendar-le gré za postavo, katera ima jako jasen namen, kmetom ob vremenskih nezgodah na pomoč prihiteti. Tak vsklik bi bil pa opravičen le pri obravnavi vprašanja programa dotične vlade in dotične stranke. Tukaj pa tak izraz prav nič družega ni, kakor odsev individualnih razprav posamičnika, katere so mu prosti!

Nimam sicer nikake dolžnosti, da bi vlado zagovarjal, in tudi povoda nimam za to. In tudi povoda imamo zadosti, da nismo z vlado povsem zadovoljni; vendar pa se ne bomo nikdar takih prilik posluževali, da bi vladi na tak način opomine dajali. Še manj umestno zdi se mi pa sklicavanje gospoda predgovornika, ozirajočega se na neko slikarijo, in sklicavajočega se na Platona, češ, zakrijte jo, da Platon ne bo videl, kako da naj se postave ne delajo!

In vendar ni bilo nikakega povoda takemu izraževanju. Se uže lahko primeri, da je treba dostikrat dobro premisliti in med seboj pogovoriti se, kako da se postave ne smejo delati; tukaj, gospoda moja, gré nam pa za postavo, s katero bi radi kmetom na pomoč pri-skočili. Saj je gospod govornik v začetku svojega govora, in s tem, kar je na koncu predlagal, sam pripoznal, da to, kar postava ravno zboljšati misli, nikakor ni brez nič. Iz tega vzroka lahko rečem, da ta izraz ni bil nič družega, nego golo pretiranje, ter naj se tudi za tako smatra, kar se je privatim uže zgodilo.

Prav taka je večina družih ugovorov, kar smo jih tukaj slišali, in bi prav srčno želel, da bi se ozirali na nje in zjediniili v postavo. Če je pa, in dokler je nevarnost tukaj, da se vresničenju taistih upirajo finan-cijelne razmere — kajti kot poslanci imamo dolžnost, za to skrbeti in tudi sodelovati, da se primanjkljej vedno zmanjšuje — in dokler ne moremo nič boljšega doseči, nam je dolžnost, na korist kmetom potegniti se za pred-log, kakoršen je tukaj, in jaz prosim visoko zbornico, da naj soglasno določi prehod v specijalno debato, kakor se je to v davčnem odseku zgodilo. (Desnica ploska in govorniku čestita.)

Naši dopisi.

Dobrova 9. junija. (*Javna zahvala in drugo.*) Dné 27. aprila tega leta podaril bil je posebni dobrotnik 1 gold. v gotovem denaru, za kateri znesek preskrbelo bilo se je potem onim ponavljalcem, ki so se posebno

marljivo in redno dejanskega poduka v sadjereji vdeleževali, raznega šolskega blaga.

Dné 6. maja t. l. podarilo je bilo zopet sl društvo „Narodna šola“ za tukajšnje šole ubožnejšo mladino vsega skupaj 300 lepopisnic in številnic popolno brezplačno. Obema blagima dobrotnikoma izrekase po tej poti najpresrčnejša zahvala.

Dejanskega poduka v sadjereji so se dečki višjih dveh oddelkov vsakdanje in oni ponavljavne šole ves čas z v resnici hvale vrednim zanimanjem in dejanskim sodelovanjem vdeleževali, ter to, kar se jim je prejevali v šoli in zunaj taiste praktično kazalo, potem tudi sami doma izvajali.

Tudi s pogozdovanjem in pa vrborejo smo tukaj letos prvi pričetek storili, v kateri namen imeli smo 10.000 raznih sadik na razpolaganje. Pri vsi suši, katera bila je uže precej velika nastala, so se nam prvi poskusi v povedanem obziru nad vse pričakovanje dobro obnesli. Tudi teh dejanskih demonstracij se je sposobna šolska mladina s pravim veseljem dejansko tako vdeleževala, da zasluži očitno pohvaljena biti. Trud, delo in koristno prizadevanje, ako Bog srečo in blagoslov svoj dá, brez dobrih nasledkov za napredek ostalo ne bode.

Suša pričela bila je tudi pri nas uže precej zelo pritiskati; a zadnje dni, hvala Bogu, dalo nam je nebo prav pohlevnega dežja toliko, da se je vse rastlinstvo zopet lepo okrepčalo in na novo poživel.

Sadno drevje in poljski pridelki vsi brez izjeme sedaj kaj lepo kažejo. Ako Bog obvaruje polja in sadovnjake posebnih vremenskih uim, pričakovati je prav dobre letine. Pred sušo trpeli so pa največ travniki po brežinah ležeči; oni bolj mokrotni v ravninah so pa jako lepi in z malo izjemo bode se skoraj na vseh veliko krme pridelalo, ako bode ob času košnje tudi za sušenje sená ugodno vreme.

Pretekla huda zima in pa ptički tukaj prezimujoči pokončali so, razun cvetnih ubadarjev, tudi drugo mrčesjo zalego prav dobro in tako, da ta nesnaga letos tukaj na sadnem drevju do sedaj prevelike škode še ni storila.

Huda škodljivka, krvna uš, zaplodena je pa tudi že v našem kraju. Brez odloga treba ji je pošteno vojsko napovedati!

Zaradi raznih nujnih del na polji bilo je zadnji čas šolsko obiskovanje nekoliko iz strogega reda prišlo. Sicer je pa tukajšnja šola bila letos do sedaj tudi v tem obziru prav na dobrem.

Skoz celi mesec maj obhajali smo šmarnice slednji dan zjutraj ob 5. uri. Zdravstveni položaj je na vse strani v naši fari sedaj prav dovoljen. M. Rant.

Iz Ljubljane. — Binkošti. Ko so letos ptujci prihajali v Ljubljano, niso se mogli dosti načuditi sedanjemu obrazu mesta, ako so ga primerjali onemu, kakoršnega so popisavali dopisovalci večine nemških listov. Misli je bilo, da se je vojaštvo kar naselilo pred Križanki in da po ulicah leže okoli glave in roke upornih ljubljanskih meščanov, dijakov in kmetov iz okolice. Kaj pa je ptujec našel v resnici v Ljubljani? Vse v vsakdanjem, dolgočasnem tiru, — za Zelenkovičev spominek se ne zmeni živa duša, kmetje se tožarijo v Križankih pri okrajni sodniji, kakor se to godi uže več desetletij, in ko pridejo krog vogala Križanske ulice, čudijo se kaj večemu, čemu ona močna železna ograja, iznad katere nekako bojazno gledé glava nekdanjega, pri naših kmetih nikakor priljubljenega grajščaka Auersperga. — Ptujci so se čudili, da je bilo mogoče toliko vpitja — in zaradi tako malega užitja.

Še bolj so se pa čudili, ko so imeli priliko, tukaj prepričati se, kako debelo so se lagali, kako brezvestno